

Brev fra Victoria

Økonomisk bæredygtighed

Hvorfor er der noget, der hedder penge?

Victorias storebror får lomme penge. Victoria ved ikke helt, hvad det er, men hun vil også gerne have lomme penge. Hendes far siger, at det er hun for lille til at forstå, det skal vente, til hun bliver 10 år. Det synes Victoria er noget pjat. Derfor vil hun prøve at forstå, hvad det er, så far synes, hun er stor nok til at få lomme penge. Hun laver en plan.

Først vil hun spørge mor. Det er mor, der køber mest ind, og hun bruger penge, ved Victoria.

Hun vil også spørge Emmas far, for Emmas far arbejder han i en bank, og han ved så meget.

Banken har alle pengene, siger far selv. Måske kan de også lære noget om penge henne på skolen, så hun vil også spørge en af de voksne på skolen.

Hun spørger mor: "Hvorfor har vi brug for penge?"

Lige da hun spørger, kan hun godt mærke, at mor ikke har tid til at svare, og hun får også kun et kort svar: "Fordi alting er så dyrt!"

Mor lyder sur, så Victoria vil ikke spørge om mere nu.

Om aftenen, da Victoria har været i bad, og mor sidder inde i stuen, prøver hun igen. Nu har mor meget bedre tid, og hun fortæller rigtig meget om penge.

For mange hundrede år siden var der ikke noget, der hed penge. Da byttede man bare ting med hinanden. Hvis en havde fisket flere fisk, end han kunne spise, kunne han måske give nogle fisk til nogen, der havde høns, og måske havde flere æg, end de kunne spise. Så kunne de bytte fisk med æg.

Victoria har prøvet at bytte ting med nogen. Hun har byttet Pokemonkort med Emma og Simon. Simon havde et, der var så sjældent, at man skulle give to kort i bytte for at få det. Victoria byttede med nogen af dem, hun havde to af. Det gjorde ikke noget, at Viktor også havde dem i forvejen, for så ville han bare bruge dem til at bytte med nogle andre. Victoria synes, det var smart at bytte ting.

"Ja", sagde mor, men måske ville fiskeren hellere have noget andet end æg, og dem med æggene ville måske hellere have bacon end fisk.

Uhm - Victoria tænker på mormors æggekage med bacon.

Derfor har man behov for at kunne bytte til noget, alle kan bytte med. Så man opfandt noget at bytte med, som alle kunne bruge, hvis de ville handle – nemlig pengene. Så kunne fiskeren bytte

sine fisk med en, der havde penge, og så kunne han bagefter bytte pengene med æg, hvis det var det, han ville have. Det var næsten det samme, men på den måde kunne man sælge flere varer, og man kunne spare penge op til dyrere ting. Pengene kunne man gemme, fiskene kunne man ikke gemme så længe.

I starten var pengene mønter, der var lavet af dyre metaller som guld og sølv. Guld er mere værd end sølv, derfor var guldmønter mere værd end sølvmønter. "Sådan er det stadig væk", siger mor og smiler. Mor finder en tyver og en femmer frem fra sin pung.

"Er den lavet af guld?" spørger Victoria og peger på tyveren.

"Nej", siger mor, det er ikke guld, og femmeren er heller ikke af sølv, men det ligner.

Victoria er glad for, at mor har fortalt hende noget om byttehandel, før nogen opfandt pengene. Nu vil hun foreslå de voksne på skolen, at de skal holde en stor byttedag, hvor de kan bytte tøj og legetøj.

Dagen efter skal hun sove hos Emma, så vil hun spørge Emmas far, hvorfor de har så mange penge henne i banken.

Det er Emmas far, der henter dem i SFO, så allerede i bilen spørger Victoria til alle de penge, han har i banken. Hvorfor giver han ikke Emma og Victoria nogen af dem?

"Det er jo ikke mine penge, vi passer jo bare på dem for folk", siger Emmas far.

Det forstår Victoria slet ikke. Emmas far prøver at forklare det.

"I stedet for at alle folk har alle deres penge hjemme eller måske skulle bære rundt på dem, så passer vi på pengene for dem".

"Når din mor og far går på arbejde, så får de penge for det. De penge bliver sendt til banken. Så passer vi på dem, indtil din mor eller far skal bruge nogle penge. - Måske skal de købe ind. Så kan de hæve pengene i en automat, eller de kan betale med et kort i butikken. Så kan vi hente dem i banken se, at der er brugt af de penge, dine forældre har hos os".

"Har jeg også penge henne i din bank?" vil Victoria vide.

"Det tror jeg nok du har", siger han. "Har du en sparebøsse?"

Ja, Victoria har en sparebøsse. Men det er længe siden, hun har været i banken med den. Men hun kan godt huske dengang, hun afleverede alle pengene til banken. Hun syntes, det var underligt, at hun ikke fik noget for alle de penge, men nu ved hun, at banken bare passer på dem. Hun kan bare hente dem, når hun gerne vil have dem igen.

"Ja", siger Emmas far, "men kun hvis du må for dine forældre". Sikke noget pjat, synes Victoria, så hun spørger igen:

"Hvorfor skal jeg aflevere pengene i banken, når jeg hellere vil købe noget for dem?"

"Hvis jeg passer på dem for dig", siger Emmas far, "så kan du måske spare sammen til noget, der er dyrt".

"Så kan vi også veksle pengene for dig. Hvis der kun er mønter i din sparegris, så kan du få sedler, der er det samme værd som alle mønterne. Så er de ikke så tunge at have med hen i butikken".

Victoria tænker på, at hun ønsker sig en iPad, men mor siger, at den er alt for dyr at ønske sig til fødselsdag.

Emma ved godt, at pengesedler er mere værd end mønter, men det med at veksle forstår hun ikke helt. Så Emmas far må forklare det for dem.

"Hvis du har ti 1-kroner, kan du veksle dem til en 10-krone. I stedet for at have 10 mønter får du en mønt, der er det samme værd som de ti, du havde før.

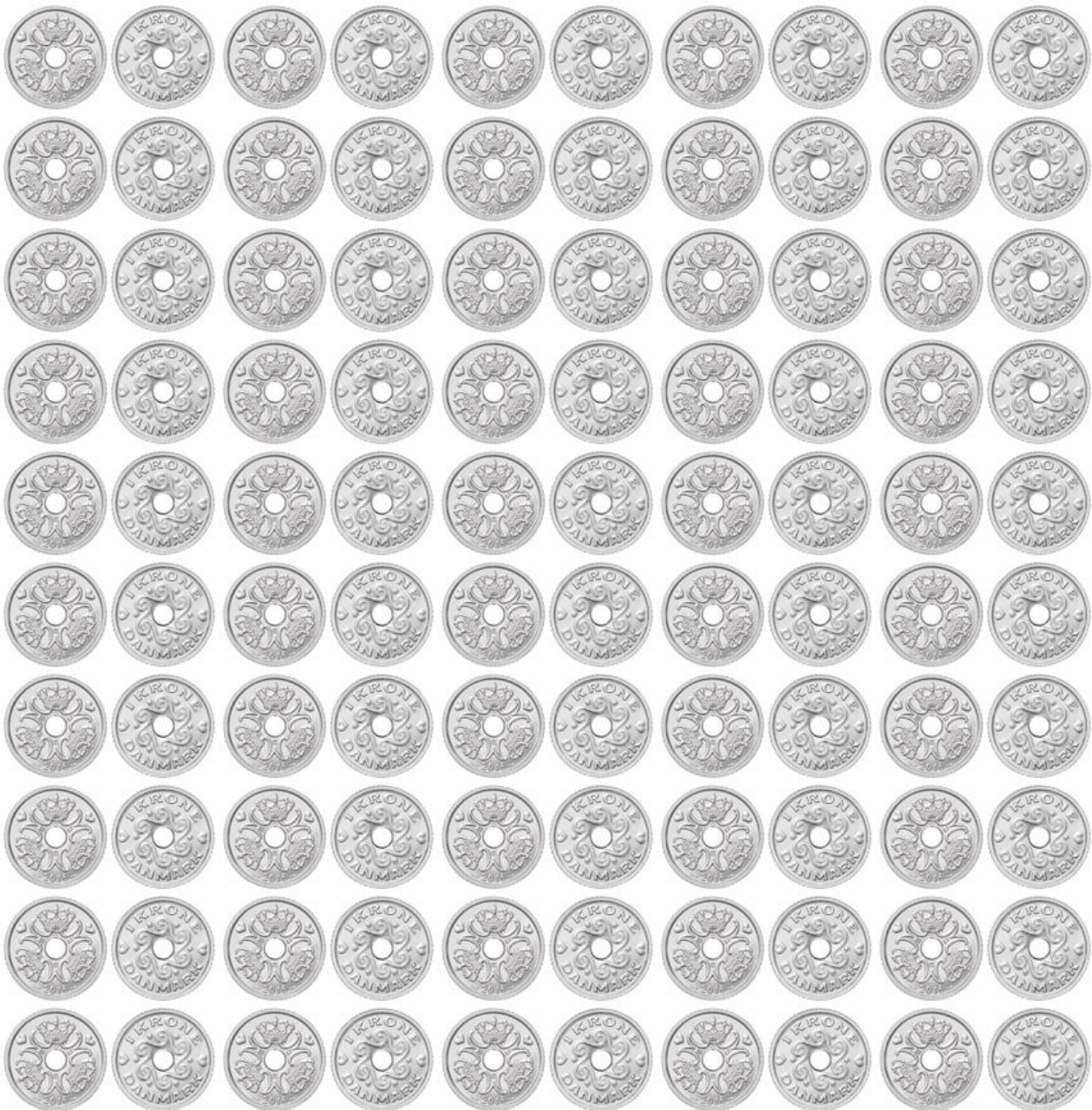

Hvis du så har ti 10-kroner, kan du veksle dem til en 100-kronerseddel.

"Aha", siger Emma pludselig – hun har siddet helt stille, og har set ud som om hun kedede sig, men hun har lyttet godt efter, hvad hendes far har fortalt Victoria. - En 100-kroneseddel er altså det samme som 100 1-kroner, bare som en seddel.

"Ja", siger far. "I ved: 10 - 20 - 30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80 - 90 - 100".

Victoria kommer pludselig til at tænke på sommer og badestrand.

I aften kan vi spille Monster, siger Emmas far. Det er et spil om at veksle.

MONSTER

Spil for 3 - 6 personer.

Materiale: Legepenge 1-kroner og 10-kroner, terning. (Man kan faktisk få en speciel monsterterning, men det er ikke nødvendigt)

Spillet:

Midt på bordet placeres en bunke 1- kroner og 10-kroner.

Spillet går ud på, at samle så mange penge som muligt.

Når en spiller slår med terningen, må han tage det antal fra banken, som øjnene på terningen viser. Har man samlet ti 1-kroner må man veksle disse til en 10-krone i banken. Hvis en spiller slår en ener (eller monster), må han få alle de andre spilleres 1-kroner, men altså ikke deres 10-kroner.

Man kan enten aftale, at spillet slutter ved at en spiller får samlet fx 50 kroner, når et bestemt antal 10-kroner er delt ud, eller man kan også spille på tid.

Hvis man ikke har legepenge derhjemme (og ikke må spille med rigtige penge) kan man lege, at fx perler er 1-kroner og legoklodser er 10-kroner.

Det var sjovt at spille Monster. Emma og Victoria vil lære de andre børn i klassen at spille Monster. De ved, at der er legepenge i det skab, hvor kun de voksne må komme.

De vil også spørge, om de ikke skal lære noget om penge og om at købe og give tilbage. Måske kan de få lov til at lege butik.

Nu varer det ikke længe, før Victoria kan bede far om at få sine egne lomme penge. Nu ved hun, at penge er noget, man kan bytte med, hvis man skal købe noget. Hun ved, at banken kan passe på hendes penge, så hun kan spare op til noget stort, og hun ved snart, hvad pengene er værd, og hvordan hun får rigtigt tilbage, når hun køber noget i en butik.